

do Niego. Jestem przekonana, że powierzając się Maryi i modląc się na Różańcu, można zmienić świat na lepsze. Dlatego rozdaję Różańce, ufając, że może za pomocą któregoś z nich Maryja przyciągnie kogoś do Jezusa, tak jak to było ze mną. Tak więc proszę wszystkich, którzy mają jakieś problemy „nie do rozwiązania” – powiercie je Maryi i starajcie się choćby mieć przy sobie Różaniec. Maryja z pewnością znajdzie w końcu sposób, by Was skłonić do modlitwy na nim, nawet jeśli na początku będzie to trudne. I znajdzie sposób, by użyć tej Waszej modlitwy jako drogi, po której przybędzie do Was łaska potrzebna do rozwiązania Waszej trudnej sytuacji. Szczęść Boże. Barbara

Pochodzę z rodziny ateistycznej [w:] ADONAI.pl
[dostęp 14 lutego 2013], dostępny w Internecie:
<http://adonai.pl/swiadectwa/?id=54>

48. Życie, śmierć i co dalej?

1. CELE LEKCJI – WYMAGANIA OGÓLNE

- rozpoznawanie śmierci jako początku życia wiecznego,
- interpretowanie egzystencjalnej nauki o rzeczach ostatecznych.

2. TREŚCI NAUCZANIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

uczeń:

- na podstawie obserwacji wyjaśnia zjawisko śmierci,
- na podstawie zdobytej wiedzy wymienia i charakteryzuje rzeczy ostateczne człowieka,
- po obejrzeniu filmu oraz po przypomnieniu wiedzy zdobytej w ubiegłym roku, wyjaśnia istotę sądu szczegółowego i ostatecznego,
- własnymi słowami wyjaśnia, czym jest odpust,
- podaje różnice między uroczystością Wszystkich Świętych a Dniem Zadusznym,
- po analizie listu z podręcznika wyjaśnia stosunek Kościoła do obchodów „święta Halloween”.

3. POJĘCIA, POSTACI

- niebo,
- czyściec,
- piekło,
- śmierć,
- sąd szczegółowy,
- sąd ostateczny,
- ks. Piotr Pawlukiewicz.

4. WARTOŚCI

- poczucie odpowiedzialności za życie wieczne – własne i osób zmarłych.

5. SCHEMAT LEKCJI

- refleksje na temat śmierci,
- rzeczy ostateczne: niebo, czyściec, piekło.

6. PROPOZYCJA REALIZACJI

Wprowadzenie

Metoda – wycinki prasowe. Nauczyciel przynosi gazetę, czyta kilka nekrologów oraz krótkie informacje o tragicznym wydarzeniu.

Zadaje pytania:

- 1) o czym mówią powyższe informacje?
- 2) kiedy informacja o śmierci jest dla człowieka głębokim przeżyciem?

Podsumowanie: niemal codziennie słyszy się o śmierci, jednak coraz częściej takie ogólne informacje stają się mało istotne dla człowieka, który je odbiera, wielokrotnie przechodzi on nad nimi do porządku dziennego; inaczej dzieje się, gdy umiera bliska osoba.

Metoda – słoneczko. Nauczyciel pisze na środku tablicy słowo „ŚMIERĆ”; każdy uczeń otrzymuje kartkę, na której ma napisać jedno skojarzenie z tym słowem; po zakończonej pracy nauczyciel prosi dwóch uczniów o zebranie kartek i ułożenie przy ich pomocy promieni wokół głównego hasła (można użyć kartek samoprzylepnych, przymocowując je magnesami); skojarzenia powtarzające się, wydłużają promienie. Nauczyciel komentuje skojarzenia uczniów, podkreślając, że śmierć to oddzielenie duszy od ciała.

Rozwinięcie tematu

Metoda – film. Nauczyciel wyświetla film *Śpieszmy się kochać ludzi*, w którym ks. Piotr Pawlukiewicz omawia zagadnienia rzeczy ostatecznych:

(film dostępny na stronie internetowej: http://www.youtube.com/watch?feature=player_detailpage&v=rCN9ikqRJ8g).

Film trwa 16 minut, nauczyciel dzieli go na trzy części, po obejrzeniu każdej z nich, inicjuje rozmowę z uczniami:

I część – pierwsze 5 minut; po obejrzeniu tego fragmentu nauczyciel pyta uczniów:

- 1) co dzieje się w chwili śmierci człowieka?
- 2) kto decyduje o tym, gdzie dusza człowieka pójdzie po śmierci?

II część – do 9 minuty filmu; po obejrzeniu tego fragmentu nauczyciel pyta uczniów:

- 1) co to jest czyściec?
- 2) co to jest piekło?
- 3) jak można pomóc osobom zmarłym?
- 4) jakie są warunki odpustu?

III część – od 9 minuty filmu; po obejrzeniu tego fragmentu nauczyciel pyta uczniów:

- 1) co to jest niebo?
- 2) jak można przygotować się do śmierci?

Podsumowanie: niebo – stan najwyższego szczęścia; czyściec – stan oczyszczenia, aby wejść do nieba; piekło – wieczne potępienie.

Zakończenie

Człowiek dokonuje ostatecznego wyboru „za” lub „przeciwko” Bogu. Dusza po śmierci może przebywać w niebie, czyścicu lub piekle. Człowiek żyjący może pomóc zmarłym, ofiarowując za nich swoją modlitwę oraz odpusty. Należy przypomnieć warunki uzyskania odpustu (zob. podręcznik „Zapamiętaj”).

Notatka

Treść „Zakończenia”, bez warunków uzyskania odpustu.

Korelacja z edukacją szkolną

- 1) język polski – analiza fragmentów gazet; analiza treści przedstawionych w filmie.

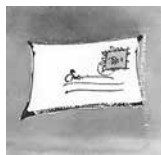
7. INNE MOŻLIWOŚCI REALIZACJI

Nauczyciel może:

- 1) omówić stanowisko Kościoła wobec obchodów „święta Halloween”, wykorzystując w podręczniku „Listy, opinie” oraz list abp. Leszka Sławoja Głódzia,

2) omówić różnicę między uroczystością Wszystkich Świętych a Dniem Zaduszonym (zob. podręcznik).

8. ALTERNATYWNE TEKSTY DO WYKORZYSTANIA NA LEKCJI

LISTY,
OPINIE

Po raz pierwszy zetknąłem się z tym „świętem” po przybyciu do Stanów Zjednoczonych, dokładnie do Detroit. W ciemny i dość zimny halloweenowy wieczór mój kolega postanowił pokazać mi coś, co do tej pory było dla mnie czymś nieznanym. Tak więc miałem okazję zobaczyć na ulicach Detroit dzieci przebrane za wiedźmy, kościotrupy, wilkołaki. Apogeum zdziwienia, a może bardziej przerażenia, wywołał we mnie płonący dom (dla niektórych święto to, było wspaniałą okazją, aby spalić stare opuszczone domostwa). Patrząc z perspektywy czasu, było to dla mnie niepokojące spotkanie z inną „kulturą”. Jednak do głębszej refleksji zmobilizował mnie dopiero obejrzany film *Halloween – Trick or Treat*, który to w jasny sposób wskazuje, że korzenie tego święta wywodzą się z poganizmu, satanizmu i czarnej magii.

Ks. Jan Karpowicz TChr, *Czy Halloween to tylko niewinna zabawa?* [w:] Sanctus.pl

[dostęp 14 lutego 2013], dostępny w Internecie:

<http://sanctus.pl/index.php?grupa=79&podgrupa=88>

PRZECZYTAJ

Oznaki postępu

Przechadzając się ostatnio po naszym mieście, zauważyłem, że w wielu ogródkach przy wejściach do domów ustawiono dynie. Ale oczywiście nie stały tam dlatego, że zabrakło miejsca w domowej spiżarni. Każda z nich miała wycięte oczy i charakterystyczny uśmiech, jeżeli w ogóle można nazwać go uśmiechem. Trochę mnie to przeraziło, ponieważ uświadomiłem sobie, że chyba mało kto wie jakie są korzenie tego symbolu.

Coraz bardziej w naszym kraju staje się „modne” obchodzenie Halloween. Czy jednak to tylko zabawa? Tak przynajmniej próbują to argumentować zwolennicy, którym bardziej zależy na własnej kieszeni, bo czerpią z niego niezłe zyski.

W wielkim błędzie jest ten, kto twierdzi, że Halloween to święto zmarłych. Wywodzi się ono bowiem z pogańskiego, celtyckiego

święta ku czci boga śmierci. Początkiem były obrzędy druidów (celtyckich kapłanów), którzy tego dnia ku czci boga śmierci składali nawet ofiary z ludzi. Symbolem Halloween stała się wydrążona dynia. Nazywana jest ona „Jack-o-lantern”, od imienia człowieka, który – według irlandzkiej legendy – za bogactwo sprzedał diabłu swoją duszę. Po śmierci za paktowanie z diabłem został ukarany i w jesienne noce błąka się wieczorami z latarnią, aż do dnia Sądu Ostatecznego.

Dlaczego więc Kościół mówi „nie”? Otóż dlatego, że Halloween i wszystko co z nim związane może być okazją do wtajemniczenia w okultystyczno-demoniczny świat. Sam autor „biblii szatana” i twórca satanizmu, przyznał, że Halloween dla satanistów jest najważniejszym dniem w roku, jest bowiem czasem niezwykle potężnej mocy szatana. Diabeł jest bardzo sprytny. Wszystko czym kusi, przedstawia człowiekowi jako dobre lub przynajmniej nie mające żadnych złych skutków. Można więc mówić, że: to tylko dyniowy lampion, tylko zabawa, tylko przebranie... i nieświadomie otwierając furtkę szatanowi. Jedno jest pewne – on na pewno przez nią wejdzie, bo chce zrobić wszystko, aby oddalić nas od Boga.

Nie dajmy sobie więc wmówić, że powinniśmy być w tej kwestii bardziej tolerancyjni i postępowi. Katolik nie może być tolerancyjny wobec jakiegokolwiek zła. Niedługo może się okazać, że w naszych urzędach, szkołach i szpitalach zamiast krzyża na ścianie, postawimy w oknach dynie. Tylko czy rzeczywiście będzie to prawdziwy postęp?

Ks. Maciej Radzikowski

KOŚCIÓŁ
NAUCZA

Katechizm Kościoła Katolickiego

W artykule 2116 KKK mówi:

Należy odrzucić wszelkie formy wróżbiarstwa: odwoływanie się do Szatana lub demonów, wywoływanie zmarłych lub inne praktyki mające rzekomo odświeżać przeszłość. Korzystanie z horoskopów, astrologia, chiromancja, wyjaśnianie przepowiedni i wróżb, zjawiska jasnowidztwa, posługiwanie się medium są przejawami chęci panowania nad czasem, nad historią i wreszcie

nad ludźmi, a jednocześnie pragnieniem zjednania sobie tajemnych mocy. Praktyki te są sprzeczne z czcią i szacunkiem – połączonym z miłującą bojaźnią – które należą się jedynie Bogu.

W artykule 2117 Katechizm mówi:

Wszystkie praktyki magii lub czarów, przez które dąży się do opanowania tajemnych sił, by posługiwać się nimi i osiągnąć nadnaturalną władzę nad bliźnim – nawet w celu zapewnienia mu zdrowia – są w poważnej sprzeczności z cnotą religijności. Praktyki te należy potępić tym bardziej wtedy, gdy towarzyszy im intencja zaszkodzenia drugiemu człowiekowi lub uciekania się do interwencji demonów.

POEZJA

4. Sąd

W Kaplicy Sykstyńskiej artysta umieścił Sąd.

W tym wnętrzu Sąd dominuje nad wszystkim.

Oto kres niewidzialny stał się tutaj przejmująco widzialny.

Kres i zarazem szczyt przejrystości —

Taka jest droga pokoleń.

Non omnis moriar —

To co we mnie niezniszczalne,

teraz staje twarzą w twarz z Tym, który Jest!

Tak zaludniła się ściana centralna sykstyńskiej polichromii.

Pamiętasz, Adamie? On na początku ciebie pytał «gdzie jesteś?»

A ty odrzekłeś: «Ukryłem się przed Tobą, bo jestem nagi».

«Któż ci powiedział, że jesteś nagi?»...

«Niewiasta, którą mi dałeś» podała mi owoc...

Ci wszyscy, którzy zaludniają ścianę centralną sykstyńskiej polichromii,

niosą w sobie dziedzictwo twojej wówczas odpowiedzi!

Tego pytania i tej odpowiedzi!

Taki jest kres waszej drogi.

Jan Paweł II, *Tryptyk Rzymski* [w:] Opoka

[dostęp 14 lutego 2013], dostępny w Internecie:

http://www.opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/jan_pawel_ii/inne/tryptyk_rzymski.html